

Nr 136.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Tredje huvudtiteln.

1:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatsk och konsulär personal m. m.** I propositionen nr 150 har Kungl. Maj:t (bilaga 3, punkt 1, s. 10 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 16 mars 1951) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för diplomatisk och konsulär personal m. m. upptagna delposten till prisutjämningsstillägg må för budgetåret 1950/51 överskridas med högst 175 000 kronor.

Ett nytt polskt penningssystem trädde enligt ett den 28 oktober 1950 publicerat regeringsbeslut i kraft den 30 i samma månad. Därvid fastställdes särskilda grunder för omräkning av äldre valuta till ny. Ifrågavarande åtgärder ha medfört avsevärt stegrade priser och arbetslöner m. m. och därmed betydligt ökade kostnader för beskickningen i Warszawa, konsulatet i Gdańsk och konsulatagenturen i Szczecin (Stettin). Ehuru i anledning härav personalinskränkningar genomförts, kvarstår till följd av den höga polska prisnivån ett betydande behov av ytterligare medel för täckande av utgifter för avlöningar, kostnader för kanslilokaler m. m.

Vederbörliga äskanden göras under förevarande och efterföljande anslag. Beträffande de förslagsanslag, som påverkas av de höjda kostnaderna, har departementschefen ansett särskilt anslagsäskande icke påkallat.

Utskottet. Med hänsyn till de extraordinära valuta- och prisförhållandena i Polen och därmed ökade kostnader för den svenska representationen därstädes, synas ytterligare medel erforderliga för bestridande av utgifter för avlöningar, kostnader för kanslilokaler m. m. Utskottet har icke funnit något att erinra mot för ändamålen äskade belopp.

Med avseende å förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för diplomatisk och konsulär personal m. m. upptagna delposten till prisutjämningsstillägg må för budgetåret 1950/51 överskridas med högst 175 000 kronor.

2:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 1 får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 10) hemställa,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för attachéer upptagna delposten till prisutjämningsstillägg må för budgetåret 1950/51 överskridas med högst 40 000 kronor.

3:o) **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte. Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkt 1 får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 3—5, s. 10 och 11) hemställa,

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* ett reservationsanslag av 150 000 kronor;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjänte* ett reservationsanslag av 200 000 kronor;

c) till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

4:o) **Bidrag till Förenta Nationernas program för teknisk hjälp åt underutvecklade länder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 11—14) att till ifrågakvarande ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Förenta Nationerna ha framlagt ett utvidgat program för teknisk hjälp, vilket i första hand har till mål att bidra till en höjning av den ekonomiska och sociala standarden i vissa länder i Asien, Afrika och Sydamerika. Genom att möjliggöra en förbättring av levnadsvillkoren avser man också att minska risken för sådana internationella konflikter, som ha sitt ursprung i socialt och politiskt missnöje. Ur allmän synpunkt märkes vidare, att ett mera effektivt utnyttjande av de underutvecklade ländernas naturtillgångar bör få en gynnsam inverkan på världsekonomin i dess helhet. Föredragande statsrådet anser, att Sverige såsom medlem av Förenta Nationerna icke bör undandraga sig att lämna sitt bidrag till organisationens program för teknisk hjälp.

Det utvidgade hjälpprogrammet skall finansieras genom frivilliga bidrag från medlemsländerna. De enskilda staternas bidrag kunna få formen av antingen konvertibla valutor eller medel i det bidragsgivande landets valuta för betalning av tjänster eller materiel, som landet i fråga är berett att ställa till förfogande. Från Förenta Nationernas sida har uttryckts önskemål om att så stor del av bidragen som möjligt måtte utgå i konvertibla valutor. Statsrådet anser, att det för Sveriges del dock icke torde vara möjligt att

erlägga något bidrag i amerikanska dollars. Därest det emellertid skulle synas angeläget, att någon del av bidraget utgår i annan valuta än kronor — härvid torde främst pund sterling komma i fråga — bör enligt statsrådet spørsmålet härom kunna upptagas till prövning vid tiden för utbetalningen. Det beräknas, att ett svenskt bidrag till övervägande del kommer att tagas i anspråk för stipendier till utländska studerande och praktikanter i Sverige samt för utsändande av svenska tekniska experter. Ett flertal läroanstalter, institutioner samt statliga och enskilda företag i Sverige ha under hand förklarat sig villiga att mottaga stipendiater. Däremot är det svårt att redan nu överblicka möjligheterna att finna ett tillräckligt antal lämpliga personer, som äro villiga att mottaga expertuppdrag.

Enligt lämnade upplysningar lära de deltagande staterna vara villiga att för programmets första verksamhetsperiod, 1 juli 1950—31 december 1951, tillskjuta ett sammanlagt belopp motsvarande 20 012 500 amerikanska dollars. Av detta belopp bidrager Amerikas förenta stater med 12 007 500 dollars och övriga stater med 8 005 000 dollars.

Vid de överväganden, som gjorts rörande storleken av ett svenskt bidrag, har ett belopp om 500 000 kronor ansetts bäst motsvara vad som från svensk sida skäligen bör ställas till förfogande. Det är, framhåller statsrådet, ett starkt önskemål, att bidraget måtte lämnas så snart som möjligt under den löpande hjälpperioden.

Utskottet. Det av Förenta Nationerna godkända programmet för teknisk hjälp åt underutvecklade länder skall finansieras genom frivilliga bidrag från medlemsländerna. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet, att Sverige såsom medlem av Förenta Nationerna icke bör undandraga sig att lämna sitt bidrag.

Enligt vad i propositionen upplysts har man vid den konferens, som ägt rum i Lake Success i fråga om programmets totala omfattning och de deltagande ländernas bidrag, från svensk sida förklarat sig beredd att under förutsättning av riksdagens bifall bidraga med ett belopp av 500 000 kronor. Utskottet vill föreslå, att riksdagen godkänner denna utfästelse.

Beträffande sättet för bidragets erläggande är utskottet ense med statsrådet om att det för Sveriges del icke kan komma i fråga att erlägga något bidrag i amerikanska dollars. Därest det enligt det önskemål, som uttryckts från Förenta Nationernas sida att så stor del av bidragen som möjligt bör utgå i konvertibla valutor, befinnes angeläget, att någon del av bidraget utgår i annan valuta än kronor, synes såsom statsrådet förutsatt spørsmålet härom kunna upptagas till prövning vid tiden för utbetalningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Förenta Nationernas program för teknisk hjälp åt underutvecklade länder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

5:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** Föredragande statsrådet har (punkt 7, s. 14 och 15) anmält, att till följd av den polska valutareformen beräknas för innevarande budgetår uppkomma merkostnader å 100 000 kronor för den svenska kyrkans sjömansvård i polska hamnar, och i samband därmed föreslagit, att dessa merkostnader skola till ett belopp av högst 75 000 kronor bestridas från förslagsanslaget till Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.

Till stöd härför har statsrådet anfört, bland annat, att nu ifrågavarande kostnader äro i stort sett likartade med de utgifter, för vilkas bestridande förevarande anslag är avsett. Därtill kommer att detta under innevarande budgetår icke torde komma att helt tagas i anspråk; en besparing å mer än 100 000 kronor beräknas sålunda komma att uppstå.

Utskottet. Med hänsyn till arten av de merkostnader, om vilka här är fråga, finner utskottet icke något vara att erinra mot att desamma belasta förevarande anslag, som är av förslagsanslags natur. Under hänvisning i övrigt till vad utskottet anfört under punkt 1 hemställer utskottet,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 11 maj 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 135.